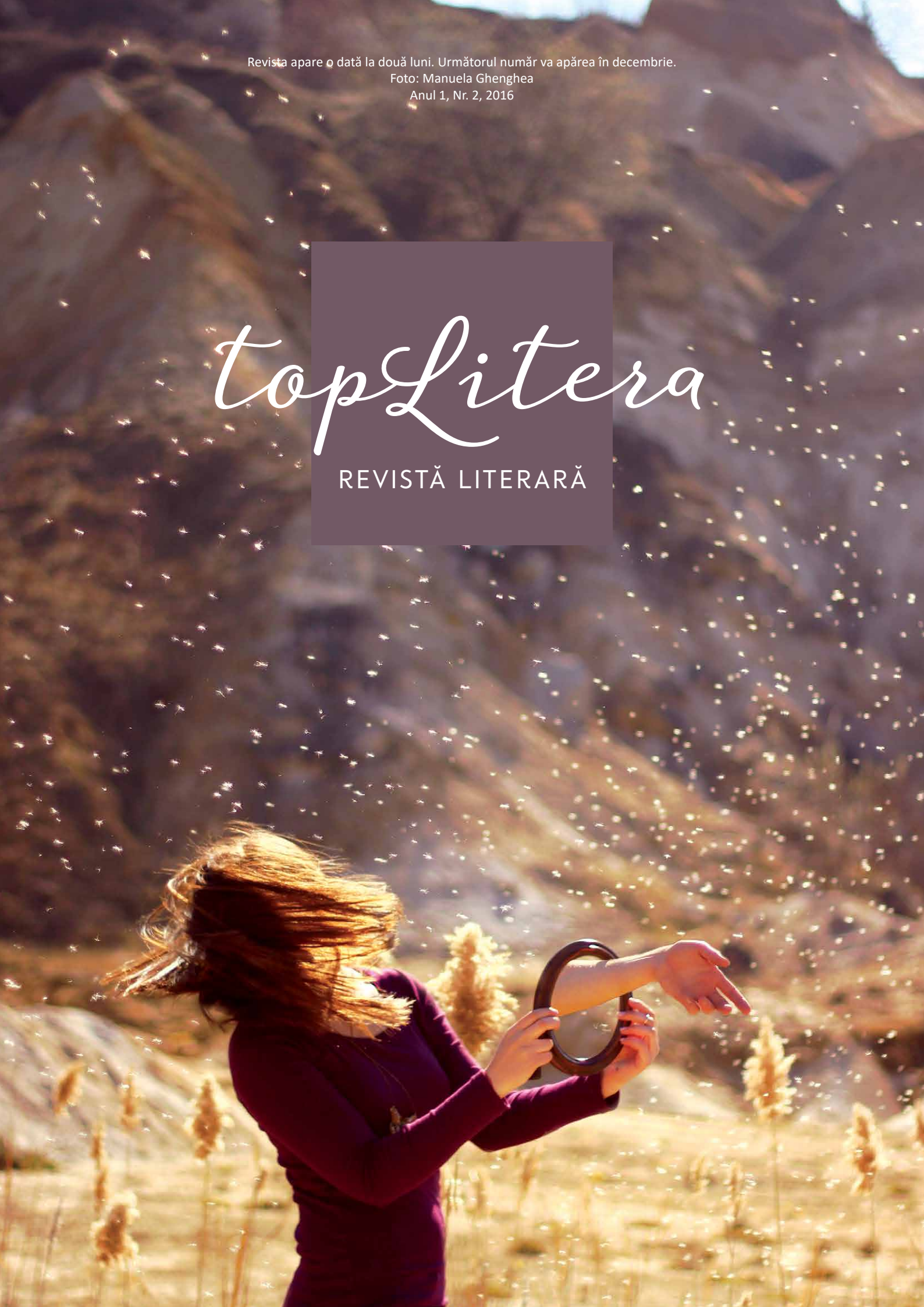
Revista apare o dată la două luni. Următorul număr va apărea în decembrie.
Foto: Manuela Ghenghea
Anul 1, Nr. 2, 2016

topLitera

REVISTĂ LITERARĂ

Poezie

ÎNGERUL ~ DEBUT

Privești cu ochii mari, deschiși
Ca cerul, sau ca marea
Solemn de parcă-ai fi un înger
Ce ne deschide zarea....

Mie milă parcă să te-ating
Ori frică fie-mi oare,
Ești un răspuns de te iubesc
Sau doar e-o întrebare ?

Ne despărțim făr'-un cuvânt
Ci numai din priviri
Rămâi ce-ai fost, doar numai vis
Din vechile iubiri....

Când cineva te pomenește
Îmi pari doar o străină
Am fost un rău, ai fost o rea
Distantă și haină...

Ne-am despărțit cu ochii plânși
Și inima zdrobită
Ce-a fost, n-a fost nimică
O fată...neiubită....

Plecată-n lume ca un vis
Nu s-a întors vreodată
Cu ochii mari,cu ochi deschiși
A fost ca niciodată...

înv. G. Colceriu
Topliţa

****

Știam
că înroșea până și rochia mamei
foșnetul slab de sub frunzar
așa ţin eu minte toamna
gâfâiam să-i aștept zâmbetul
surprinzător de rece și gol
trecând răvășit
peste toată copilăria mea.
Tu vezi
chipul meu
chipul tău
cum umblă umbra mereu după noi
când unul
când altul
mimând grimase de ploi
ori de vânturi spălând ochii goi
nu mai sufla prin fereastră
așteaptă
cad frunze
și aerul fraged e-așa frământat
de-un singur văzduh
arămiu.

Maria Sturzu
Miercurea Ciuc

AMĂGIRI ~ DEBUT

Mă-nec în cuvinte
Şi toate ce le spun
Parcă-mi rămân
În trahee.
Vreau să le elimin,
Dar parcă mă sufoc
Şi gâtul mă doare
De la pronunţarea lor.
Sunt aspre
Şi mă rănesc
Ca şi cum cuvântul
Ar fi compus
Din cioburi.
Să le pronunț?...
Sau să le las în pieptu-mi
Să zacă
Să se ucidă între ele
Până n-ar mai exista?
Dar din cioburi
Nu se creează materie,
Ci o grămadă
De dezamăgiri.
Şi le simt
Cum îmi inundă
Inima
Şi venele prin care
Acum curge
Doar suferință.

Alexandra Dobandi
Liceul Teoretic „O.C. Tăslăuanu”
Topliţa

INIMA VORBEȘTE ~ DEBUT

Inima vorbește prima
Ochii palizi parcă mor.
Zâmbetul moare ingândurat,
Fiindcă nimănui nu i-a păsat.

Clipă de clipă, tot nu apari
Încet, încet, mai mult dispari
Sperând să uiți, ai plecat
Sperând să pleci, ai uitat.

Oră de oră, nici măcar un semn...
Mă întreb, pentru tine, ce mai însemn?
Ai uitat cum să zâmbești,
Dar tot pe mine mă pedepsești.

Pas cu pas, tot te grăbești
Nici nu știi cum să iubești.
Sperând să uiți, ai plecat
Sperând să pleci, ai uitat.

Andreea Șerban
Liceul Teoretic „O.C. Tăslăuanu”
Topliţa

ÎMI TRIMIT SÂNGELE SĂ CAUTE SOARELE

Nimeni nu mai gustă iarba cu tălpile goale
câmpia se-ndreaptă spre iarnă şi plânge

îmi trimit sângele să caute soarele
şi cântecul se-ndoaie spre mine se stinge

sângele nopţii acum e mai tulbure
aerul rugineşte în aceste odăi

jarul poveştilor se stinge în sobă
câinii de aramă sunt parcă mai răi

de nicăieri vin păsări fără trup
eu un mormânt albastru în mine aş purta

de tine rezemată mai stai fără să ştii
că bruma rugineşte încet pe umbra ta

ierburile sunt păscute de ceaţă
blestemele îşi lasă zăpada în noi

chipul tău iubito ar sta într-o icoană
de nu aş fi privit o clipă înapoi

Rodian Drăgoi
Galaţi

STARE DE TOAMNĂ

Frunzele toamnei
Cad în picuri de ceară,
Tristă furtună.
Ploaia,
Rupt şirag de mărgele,
Paşii verii pierduţi
Echlibrul balanţei
Cedează încet.
Aruncă frunze de ceară,
Cu ultimele autografe.

Gând de toamnă
Careu albastru,
Aglomerat de frunze
Herghelii de cai speriaţi
Sparg tăcerea.
Ecou de alizee,
Zăvoare ruginite
Sub lacrimi de rouă.
Rotunjimea lunii
Despică văluri
În fâşii contrastante

Ca o dilemă,
A ultimului ropot
De cai speriaţi.

Mihaela Pop
Topliţa

O FEREASTRĂ OARBĂ MEREU ÎMI DĂ TÂRCOALE

Îmi reazim iarăşi pleoapele de ziduri
prin sânge îmi umblă o fată de grâu

ninge-n pământ şi afară e cald
o flacără bea apă din râu

fântâni secate încep să mă cheme
să mă preling în frunze aş vrea dar nu se poate

o fereastră oarbă mereu îmi dă târcoale
şi umblă o umbră prin frunze uscate

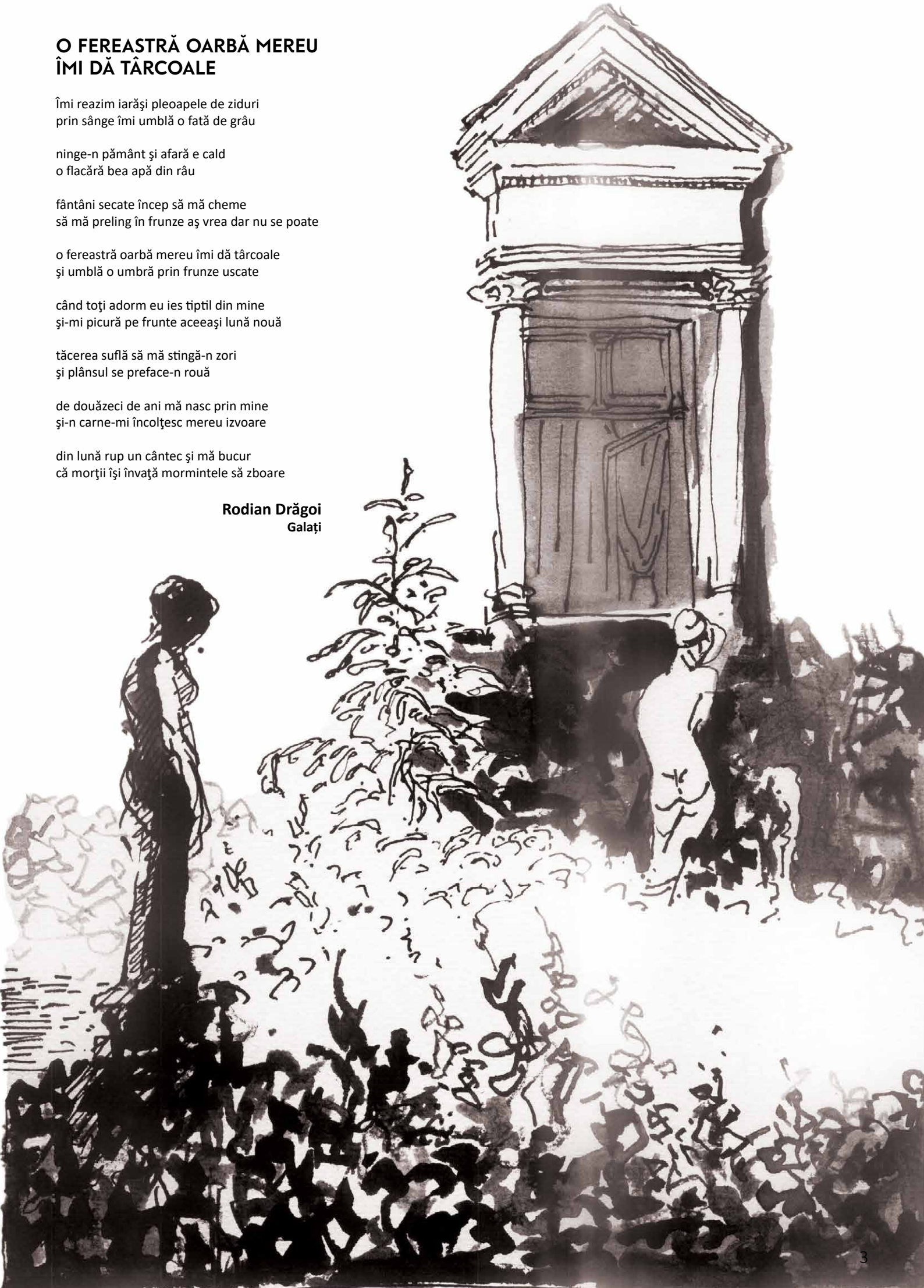
când toţi adorm eu ies tiptil din mine
şi-mi picură pe frunte aceeaşi lună nouă

tăcerea suflă să mă stingă-n zori
şi plânsul se preface-n rouă

de douăzeci de ani mă nasc prin mine
şi-n carne-mi încolţesc mereu izvoare

din lună rup un cântec şi mă bucur
că morţii îşi învaţă mormintele să zboare

Rodian Drăgoi
Galați

TOT CE SIMT ~ DEBUT

Prin ochii mei, observ și scriu.
Nu mi-aș dori ca ei să fiu.
Stau detașată, trec indiferentă
Și când greșesc sunt conștientă
Pentru că sunt diferită…

Visul meu zboară departe
Cum se depărtează valul.
Hotărâtă, nu mă uit în spate
Trag din greu
Să găsesc malul.

Căci în zâmbet am speranță
Cât s-ajungă într-o lume
Suspin, e greu în viață…
Să tragi din greu…
Să fie bine…

Am putere să înfrunt orice
Când obstacole mă-nconjoară.
Și, după cum se zice,
Am curaj să-ncerc și după a mia oară.

Corectă, accept realitatea
Care uneori e dură.
Anulez probabilitatea
Prin fapte, nu dând doar din gură.

Am învățat să fac diferența
Între oameni care ard,
Ca să nu le simt absența
Celor ce nu sunt atunci când cad.

Ca să evit dezamăgirea,
Indiferent cât e de greu,
Sunt pozitivă, așa mi-e firea…
Păstrez cu atenție tot ce-i al meu.

Cu grijă, mă regăsesc
Pe drumul ce-l străbat.
Nu uit să le mulțumesc
Celor ce m-au ajutat.

Ana Maria Lăzăroiu
Colegiul Național „Mihai Eminescu”
Toplița

VARA LA ORAȘ

în serile acelea tinere de poezie
alunecam printre luminile orașului-caracatiță
era atât de vară atunci
încât mirosea a tei hârtia de scris
iar palmele mele transpirate
ți se înfingeau în omoplați

câinii nimănui
se încordau prin parcări
vara le înflorea în orbite iar
setea le umfla limba dementțial
seara își lingeau smocurile de blană
cu demnitatea unui câine crescut
între blocuri

în vara aceea prin oraș s-a scris mult
m-am îndrăgostit pe strada Ispirescu pe când vecinii mei
ascultau la radio

contractul cu poezia este de lungă durată iar verile astăzi
miros
a celuloză
și a câini uitați în adăpost
dragostea este însă ca în timpul
holerei
ruptă din poezie preț de un anotimp

Angi Melania Cristea
Craiova

ȘOSELE

vitregite de suflete cândva
au clorofilă de amiază în ele
șopârle adormite prin crăpături
le țes ceasul şi le dreg aducerile aminte
cum ochiul rătăcitor fulgeră
la o naştere o trecere şi o moarte şi mai stranie

Daniel Marian
Deva

DOUĂ PALME ~ DEBUT

Eram cu mândra la ospăț
Și socru mare naș
Venise dânsul din oraș
Să mă pețească tam-nesam;
Ca să mă facă neam.
Ea fragedă și frumoasă
Mie îmi plăcea de ea...
Dar nu știu cum s-a întâmplat
Cu alții a jucat...
Soare, Lună, nori și stele,
Un buchet de crizanteme,
Toate pentru mândra mea,
Mândră ca o stea...
Când o văd la joc, la horă
Și mai joacă cu alt flăcău
Parcă amuțeam de ciudă
Nu de țuică...mi-e de mine
Că n-am invitat-o eu...

Dănțuie și nici nu-i pasă,
Joacă un dans amețitor,
E cu haina cea frumoasă,
Când o văd pe ea...mi-e dor...
Saltă sânii-n ritmul horei
Și feciorii lângă ea.
Simt un nod greu la gâtlan
Cât sunt eu fiu de curcan...
Mă reped la ea deodată,
Și-o sărut cu foc pe gură,
Ea îmi dete două palme
Iar eu am rămas de hulă...

Ni' și Mitu' lu' Ilie
Nu mai poa' de gelozie!
Dacă-apoi s-ar aduna
Oare câte palme-a lua...!

înv. G. Colceriu
Toplița

tête à tête cu ceaiul -
împreună în ceașcă
un boboc și luna

*

aburi de cafea -
lângă mine soarele
scaldă cicoarea

Iulia Ralia
Iași

DRAG DE DOR ŞI DE ACE

„Dragul meu! Îţi doresc tot binele din lume, adică doar ceea ce-mi doresc, visez să ţi se întâmple şi ţie. Sincer. Naiv. Languros. Că doar nu-mi voi dori răul! Când mă scufund în braţele tale parcă-s cuprinsă-ntr-un abis tandru, doar mirosu-ţi uneori acid îmi stimulează inspiraţia profundă, căutătoare de geamuri larg deschise. Lumea fără tine nu-i armonioasă. Dragule. Rimează şi cu cocoşelule! Nu-i fantastic? Totuşi, nu eşti o pasăre fără cortex. Doar unii se umflă în pene când sunt comparaţi cu zburătoarele ori cu două, trei specii de patrupede. Ce vreau să mi se întâmple, vreu să primeşti şi tu, ca să vezi preţuirea în faţa statuii la care mă-nchin! În fapt, lucrurile nu stau tocmai aşa, dar este un fel de a spune, dragule. Înţelegi tu! Dragul meu! Cum să-mi doresc să-ţi reuşească mâncarea, să naşti copii sănătoşi ori să faci sex cu bărbaţi atletici sau burtoşi, dragule? Îmi plac extremele, parcă nu ştii! Tu nu faci parte din categoriile expuse, de aceea plec … ”

Femeia aruncă cu lehamite hârtia mototolită. Teatrul gestual se apropia de melancolie, fiind tristă. „Nu era bine.” În plus se supărase pe lipsa de originalitate. Şi folosise prea mult un tic de gândire. În loc de drag, empatizase cu calităţile adevărate ale unui bou. Poate n-o să se prindă. Toată viaţa-şi dorise s-ajungă diferită. De i-ar arunca casa în aer? Ar ţine-o minte. Definitiv. Poate ar suferi şi alţii. Victime colaterale. Acumulările de gaz metan sunt o posibilitate nedorită, accidentală, reală, zâmbise pentru câteva secunde sadic. Ochii i-au scânteiat simplu, apoi s-au restins. Revenirea la normalitate înseamnă cenzură şi banalitate. De ce să se răzbune pe lucruri? N-au nicio vină. Ori dacă au nu e directă şi explicită. De ce să sufere aţii fiindcă e supărată ea, dacă i s-au înecat corăbiile nu o să le scufunde pe cele care plutesc. Numai imbecilii imaturi ar face asta. Societatea lăbarilor isterici.

Dacă nu mă strânge la piept mai des, de nu mă sărută ca-n adolescenţă lung, lingual salival înseamnă că nu mă mai iubeşte. Neh … Rodica gândea că există posibilitatea ca un om, inclusiv Golescu să-şi schimbe comportamentul. N-avea chef de incertitudini. Luase o decizie fermă. Dilema născută, un fel de modificare-a deciziei precedente o făcea să-l vadă apucându-se de sport, aşa neîndemânatic. Oricând se putea împiedica de gantere, fiind posibil să-şi luxeze gleznele cu alergări simple sau să facă jampinguri prin geamurile semideschise. Neatenţia. Neştiinţa. Aiureala. Ori, dimpotrivă, era cazul să rămână într-o transă de lâncezeală dospită, acumulatoare de zaharuri sau de îndulcitori artificiali administraţi oricum, de ce nu şi intravenos. Nu-i bine! Ajunsese obsedată şi s-a refugiat în interior. Doar când lua hotărâri definitive simţea că-i urmărită, marcată de o imagine pe care nu şi-o putea scoate din minte. Reclamele o scârbeau, nu la ele se gândea, detesta tiparul: o frigidă, convinsă de necesitatea de-a fi violată în numele umanităţii şi a ei propriu. Nu simţea că se regăseşte în situaţia oamenilor din reclame, cu un fel de handicap, dezarticulată, dezaxată iar teroriştii salvatori, mântuitori vin odată cu farmaciştii, comercianţii, ofertanţii de servicii care le oferă antidotul: eutanasierea sau himera umplută de steroizii edenului tangibil. În acele clipe doar pereţii tapetaţi clasic, floral cu mătase care îi jucau în faţă ca o draperie împrăştiată de curentul neglijent o înviorau. Îi plăcea tapetul, îl prefera în locul culorilor, fiind stabil, constant, dăruia căldură şi fidelitate. Nu-şi permitea să cumpere tablouri, artă, măcar pereţii să fie-ntr-un consumatorism diferit. Blestemul ei, da, îl blestema în gând deşi nu era superstiţioasă, dar îi dorea răul într-o anume măsură, blestemul îl intona simplu, ca şi cum ar fi fost o posibilitate infimă să se materializeze de-i cântat: să se îndrăgostească lulea fără să fie băgat în seamă sau să fie înşelat, amăgit că nu-i, înşelat, reamăgit la fel şi chiar să fie convins!

Rodica şifonă bucata de hârtie şi o aruncă pe jos. N-o mai interesa curăţenia. Chiar nimic. Simţise un fior de plăcere când începuse dezordinea de vreme ce considera că s-au despărţit, îl părăsea în fiecare secundă, chiar se distra că o găsească un morman de hârtii în apartamentul din care va pleca imediat ce va termina scrisoarea de despărţire. N-o să le citească pe toate. Poate o să fie şocat, fiindcă îl ţinuse cu obsesie într-o ordine maximizată şi din cauza lui. O casă trebuie îngrijită ca un copil. Nu-i bine să o laşi de capul ei, deşi trebuie s-o mângâi cu respect şi libertate ca pe-o păsărică. Nimic prăfuit, neîngrijit, nespălat, aruncat aiurea, într-atât încât i se părea uneori că întreţinuse relaţii cu locuinţa nu cu bărbatul ce o avea în proprietate. Se ataşase de casă aşa de mult încât regreta că o părăseşte mai mult decât i se părea că-i pare rău după Golescu, o pălugă nesimţită şi neempatică.

„Dragule! Te iubesc precum un peşte apa potrivită. Puff, nepoluată. Precum stelele exploziile neîntrerupte. Yupiii… orgasm, organism multiplu, articulat cu raţiune că de-acolo pleacă totul. E. E vântul prin fantele în care poate să se bage poftit sau cu profit. Te iubesc, dragule, îmi dau seama că, în cele din urmă, fără tine peştii n-ar mai avea mucozităţi, greţos s-ar stafidi ca fructele uscate sau m-aş putea stinge precum tutunul fermentat ajuns la capăt şi ar fi posibil din disperare să nu mai am nicicând vânturi mincinoase, subtile, otrăvitoare!”

Aprinse o candelă. Stătuse prea mult în sfeşnicul minimalist din holul deloc întortocheat ce se termina în sufragerie. Şi-a spus că-i caraghios ca în aproape toate casele holul să ducă la camera de zi! De ce? Şi aşa e cel mai puţin folosită! Pentru cine? Mai bine să conducă direct în dormitoare. Sau pod. Sau cămară. Beciuri adânci, umede şi constante. Nu acolo. Căldura o înveselise instantaneu. Închisese luminile.

Era deja noapte şi-i plăcea să se joace cu focul când rămânea singură de mică. La fiecare respiraţie flacăra tremura şi odată cu lumina cuvintele se deplasau încet de pe coala de hârtie pe care s-a apucat să rescrie, înspre stânga, apoi se recentrau. Numai să n-ajungă pe jos, pe parchet că le va pierde pentru totdeauna până dimineaţa când le-ar fi aspirat! Sper că-ţi dai seama! Reprezinţi totul, universul, spaţiul, absolutul în întregime. Eu nu înţeleg ce simbol am şi mă complac în ideea nerostită că-s o existenţă indiferentă. De ţi-as spune acum că nu-s materialistă m-ai aproba, dar ai reflecta la noutate. Dragule, mi-e dor de tine, aşa cum numai nostalgicii pot fi obsedaţi de lucrurile bune, trainice, clasice, melomanice când le au pe toate şi-s nemulţumiţi fiindcă nu mai ştiu ce vor, dar urmăresc ceva, orişice, însă nu-şi mai dau seama ce dracu caută. Totuşi, îmi doresc să ai parte de bani, atât cât să nu fii în stare să-i numeri într-o oră venusiană nici măcar cu maşinării. Te strâmbi. Desigur. Însă chiar ar fi mişto să nu poţi scăpa de ei, să te urmărească precum o boală insistentă, oricâţi ai dona fundaţiilor, curvelor sau oricâte acte de caritate ai face interesat de imaginea ta, nu de ajutorarea celorlalţi! Un simplu şi banal egoist feroce. Nu te întrista. Sunt boli pe care nu le poţi învinge cu averea, oricât ai cheltui într-o parte sau alta, mai ales cele ascunse, doar nu le spun carenţe afective grave! Băncile ţi-i păstrează, chiar te lasă fără, nu te speria, există soluţie. Sper să n-ajungi în acea situaţie, deşi cred că o să se întâmple în viaţa actuală!

Se foia pe scaun nemulţumită. Lumina scădea, însă era motivată să nu-şi conecteze electricitatea din cauza încăpăţânării. Umbrele se jucau pe tapet şi-l deformau de avea impresia că goneşte cu câţiva maci, bine, şi cu flori de câmp ar fi cel mai tandru să le primească. Golescu nu credea în reîncarnare. Nici ea. Era ortodoxă, ce dracu, reîncarnare. Nu înţelegea budiştii. Să te trezeşti, bine-mersi, râmă pe când ieri ai fost om! Doar memoria de scurtă durată se păstrează, apoi, treptat începi să te obişnuieşti cu noul statut. Râmă. Ce poate să fie fain în asta? Nimic! De ce se iluziona că-n altă viaţă o să se schimbe. O să uite de fotbal şi de alte tabieturi cretine. În cele din urmă se excită. Pulsarul din vagin începea să lucreze. O bănuială se trasforma în certitudine, mişcarea generează nu numai căldură. Frecarea ce încălzeşte ori umezeşte, adică duce înspre cenuşă ori viaţă. Dar n-avea niciun motiv. Real. Poate plictiseală. Cel mai aiurea într-un cuplu era sexul disperat şi onest. Nu vibratorizat sau vulcanizat. Cel din datoria relaţiei.

El o face fiindcă crede că ea are nevoie, iar ea o face ca să nu meargă la altele. Unul strigă, alta geme, ambii se grăbesc să termine odată. Şi aşa ajung la repetiţii banale ca-ntr-o piesă de teatru răsuflată. Mai bine rămă. Că taci naibii şi mănânci orice găseşti. Empatiza deja cu nevertebratele şi ochii îi sclipiră în acea seară pentru a doua oară. Înţelegea frumuseţea continuării vieţii. Râdea. În hohote. Păi, de ce să plângă cu aceeaşi intensitate. Şi-ar fi plâns de milă, mai bine să se distreze. Descarce. Pe seama ei, bărbaţii-s chiar limitaţi de neştiinţă şi ignoranţă. Se cred mari filosofi, când, în realitate-s evoluţionişti notorii. Societatea n-a progresat defel din cauza lor, deşi se amăgesc cu asta.

„Dragule! Îmi dau seama că oricât te-aş iubi, tu nu eşti în stare nici măcar să tinzi să ajungi la acest umil sentiment reciproc. Nu-i bai. Lacrimile-s mai uşoare decât durerea. Ştii. Nu-i nimic. Durerea e mai dulce decât tristeţea fiinţei de lângă tine. Nu te interesează. Oricum mi se pare că tot te iubesc, zâmbind amar sau amărându-mi surâsul, mai pot spune… să am ultimul cuvânt, nu de alta!”

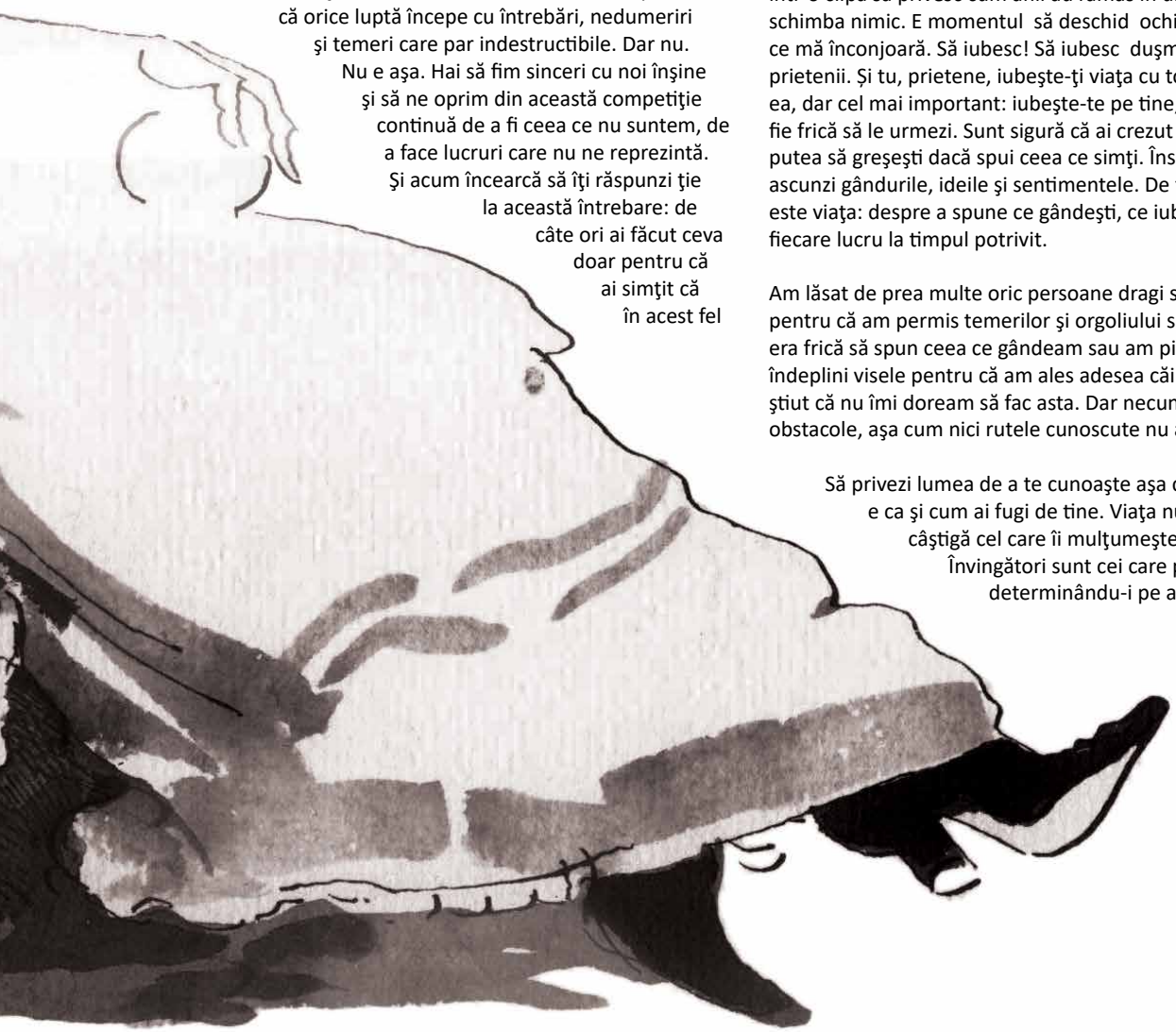
prof. univ. Regis Roman
Arad

Eseu

PENTRU A ŞTII CINE EŞTI TREBUIE SĂ UIŢI CEEA CE ALŢII VOR CA TU SĂ FII

Am realizat că la nivelul existenţei umane totul stă sub semnul efemerităţii, însă cât suntem pe pământ, avem puterea să transformăm orice, să transmitem, să influenţăm. Suntem puternici şi capabili, dar avem nevoie de încredere în noi înşine.

Fiecare etapă a vieţii aduce cu sine provocări cărora trebuie să le facem faţă, secretul succesului este însă, lupta. Doar că orice luptă începe cu întrebări, nedumeriri şi temeri care par indestructibile. Dar nu. Nu e aşa. Hai să fim sinceri cu noi înşine şi să ne oprim din această competiţie continuă de a fi ceea ce nu suntem, de a face lucruri care nu ne reprezintă. Şi acum încearcă să îţi răspunzi ţie la această întrebare: de câte ori ai făcut ceva doar pentru că ai simţit că în acest fel ,,îndeplineşti”şi tu regulile societăţii, că astfel vei deveni apreciat în grupul de prieteni sau că lumea te va privi ca pe un model? Iar de aici porneşte fiecare problemă. Dacă am înceta să ne judecăm între noi poate că am avea curajul să fim noi înşine, iar prin acest lucru am putea să schimbăm ceva. Suntem manipulaţi şi de multe ori nici măcar nu realizăm că urmăm şabloane care nu ni se potrivesc. De ce nu putem spune ceea ce gândim? De ce nu putem face ceea ce ne dorim?

Îmi dau seama că viaţa trece mult prea repede şi că voi ajunge într-o clipă să privesc cum anii au rămas în urmă, iar eu nu mai pot schimba nimic. E momentul să deschid ochii şi să văd altfel tot ceea ce mă înconjoară. Să iubesc! Să iubesc duşmanii aşa cum îmi iubesc prietenii. Şi tu, prietene, iubeşte-ţi viaţa cu tot ceea ce reprezintă ea, dar cel mai important: iubeşte-te pe tine, iubeşte-ti visele şi nu-ţi fie frică să le urmezi. Sunt sigură că ai crezut cel puţin o dată că ai putea să greşeşti dacă spui ceea ce simţi. Însă, nu. Greşit e doar să îţi ascunzi gândurile, ideile şi sentimentele. De fapt, despre asta cred că este viaţa: despre a spune ce gândeşti, ce iubeşti, dar trebuie sa faci fiecare lucru la timpul potrivit.

Am lăsat de prea multe oric persoane dragi să plece din viaţa mea pentru că am permis temerilor şi orgoliului să învingă, pentru că îmi era frică să spun ceea ce gândeam sau am pierdut ocazii de a-mi îndeplini visele pentru că am ales adesea căile urmate de alţii deşi am ştiut că nu îmi doream să fac asta. Dar necunoscutul nu aduce doar obstacole, aşa cum nici rutele cunoscute nu aduc doar fericire.

Să privezi lumea de a te cunoaşte aşa cum eşti cu adevărat, e ca şi cum ai fugi de tine. Viaţa nu e un maraton în care câştigă cel care îi mulţumeşte pe ceilalţi urmându-i. Învingători sunt cei care pornesc pe un drum nou, determinându-i pe alţii să-l urmeze.

Cora Cujbă
Topliţa

CINE AR PUTEA OPRI TIMPUL?

Cine nu și-ar dori să poată opri timpul?

Sunt momente în viață când ne dorim să putem da timpul „pe repede înainte". Când suntem copii, ni se pare atât de fascinantă viața de adult încât ne dorim să creștem mai repede. Și timpul „ne ascultă" și trece…și noi creștem…și trecem rapid prin adolescența care accelerează toate procesele, ajungând la tinerețe. E vârsta la care credem că totul e posibil, că tot ce ne înconjoară e făcut pentru noi, să ne susțină, să ne ajute în evoluție și să prindem aripi… Acum suntem asemenea tânărului din basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, care credea că această stare pe care a câștigat-o prin propriile forțe nu o poate pierde. E o stare de inconștiență, destul de drăguță, cred, care face tinerețea ceea ce este: *vârsta de aur*, cum o numea poetul Nichita Stănescu.

Emoțional vorbind, stabilitatea vine din împăcarea cu sine dar și împăcarea cu timpul.

Dar timpul trece și realizăm că nu ne mai putem opri din creștere… și iată că avem copii la rândul nostru. Și acum începem să ne dorim să oprim timpul. Dorim să reușim să ne ținem copiii la „vârsta aceea nevinovată" pe care o amintea Ion Creangă când nu există griji, când singura preocupare este joaca, când centrul universului este totuși mama. Dar ei au crescut…Nu cumva au crescut prea repede? Sunt sigură că doar cinci minute am închis ochii și iată că, acum că mă uit la ei, au crescut. Sunt deja mari! Aripile lor se întind…uneori mai timid, alteori mai tumultuos, sau chiar ostentativ. Atât de mult am încercat de când l-am ținut pentru prima dată în brațe să îi dau aripi să îl ajut să crească, dar acum parcă mă tem de acestea… îmi e frică să nu crească prea mult și să zboare prea departe…

De câte ori am zis fiecare: „când voi fi eu mare…", ca mai târziu să afirmăm „când eram tânăr(ă)…". Ce se întâmplă de reușim să ne schimbăm atât de repede? Noi oamenii suntem atât de schimbători încât trecem repede de la o stare la alta, de la o convingere la alta, de la o vârstă la alta. Suntem, cred, specia cea mai schimbătoare. Ceea ce nu este întotdeauna un rău, dacă reușim să întrebuințăm timpul prezent în folosul nostru pentru că nu putem trăi nici în trecut, nici în viitor deoarece așa cum a observat Eminescu „viitorul e o umbră". Există doar prezentul pe care, de cele mai multe ori îl neglijăm.

Timpul ne poate fi un aliat dacă găsim un punct de sprijin, ceva care să ofere stabilitate existenței noastre. Emoțional vorbind, stabilitatea vine din împăcarea cu sine dar și împăcarea cu timpul. Este vorba de a ne accepta pe noi înșine dar și de a ne reuși să nu ne raportăm întotdeauna la trecerea timpului, pentru că totuși nu timpul trece, ci noi trecem prin timp.

prof. Ligia Cătinean
Toplița

ARTA ÎN EDUCAȚIE

- continuare din nr. 1 al revistei -

ARTA ȘI CALITATEA VIEȚII OMENEȘTI

În preistorie, omul desena pe pereţii grotelor animalele ce urmau a fi vânate. Deși în neolitic imaginile câștigă în veridicitate, iar desenul devine mai elaborat, este sesizabil faptul că picioarele animalelor sunt mult stilizate, abia schiţate, plecând de la convingerea că astfel ele vor deveni mai vulnerabile, sporindu-le succesul la vânătoare. În antichi tate, când se dezvoltă și filosofia, apare o nouă privire de ansamblu asupra artei. Filosofi antici precum Platon și Aristotel ne familiarizează cu concepte precum ,,mimesis'' și ,,catharsis'', exprimate din dorinţa de a da o definiţie artei. Şi mergând pe acest fir, arta continuă să povestească istorii, să imortalizeze chipuri, evoluând spectaculos până la reprezentarea suprarealistă, și dincolo de ea. Când se simte apogeul, revine la forme de redare simpliste, menite să surprindă esenţa, dar în spatele cărora stau concepte profund moralizatoare, de cele mai multe ori, în cadrul artei conceptuale – arta prezentului.

Arta este la fel de veche precum conștiința și cunoștința umană, apărând odată cu primele urme ale omului pe pământ.

Cert e că arta l-a însoţit pe om mereu și este la fel de veche precum istoria omului, întrucât își are izvorul în el: în mintea și spiritul său, în viaţa și visele sale. Arta este la fel de veche precum conștiinţa și cunoștința umană, apărând odată cu primele urme ale omului pe pământ. Iată înţelesul și rostul artei! Avem nevoie de ea pentru că face parte din noi și pentru că ne-a fost transmisă genetic spre a o duce mai departe. Arta a contribuit semnificativ la scrierea istoriei pe care o învăţăm azi, la conturarea ştiinţei, educaţiei și tehnologiei.

LOCUL ARTELOR ÎN EDUCAŢIE

Cum am exprimat anterior, una dintre funcţiile de bază ale artei, vizibilă din cele mai vechi timpuri, este cea educativă. Conturarea animalelor pe stânci pentru a le cunoaște și cei care nu mergeau la vânătoare, redarea scenelor biblice în pictura murală biscericească și în manuscrisele miniate pentru a le cunoaște și cei care nu știau să citească, iar lista exemplelor poate continua, sunt exemple prin care este subliniată latura educativă a artei. Copilul mic învaţă foarte mult prin desen. El începe să deseneze înainte de a-și însuși scrisul, desenul fiind ca o etapă premergatoare și totodată pregătitoare pentru deslușirea ulterioară a literelor și cifrelor. Acesta e începutul călătoriei în tainele cunoașterii, care apoi învățăm că nu are margini. Toţi copiii sunt atrași de desen, de culori, când sunt mici, apoi unii se îndepărtează treptat, pe măsură ce cresc, pe când alţii nu se vor opri niciodată. Principalul motiv pentru care cei mai mulţi copii și adolescenţi scot (aparent) de tot arta din viaţa lor este acela că școala își face parcă un scop din a îngrădi creativitatea și libera exprimare, plasând accentul pe ştiinţele exacte. Un alt motiv ar fi că multă lume nu vede rostul, profunzimea și efectele artei asupra noastră. Așa se face că este transmisă, din mediul educaţional cu precădere, falsa idee că arta este ceva opţional, un simplu hobby, ceva de făcut când nu ai ce face, fără de care poţi trăi foarte bine și la care poţi oricând renunţa în favoarea a orice altceva. Aici intervine marea diferenţă între modul în care este percepută în ţara noastră și cum este văzută în alte ţări din lume, unde arta este parte integrantă a celorlalte discipline și unde mentalitatea tradiţionalistă a fost demult eradicată, făcându-se loc unor ,,formule'' educaţionale noi. Pe acest fond, nu e de mirare că puţini își amintesc și mai au curajul de a se întoarce la artă, deși genetic suntem programaţi să răspundem artei și să creăm artă.

Însă oricare ar fi situaţia în care se află, arta are diferite metode de a-și aduce aproape aleșii. E împotriva firii noastre, iar cei cărora le este dat să îi asculte chemarea, nu vor putea decât să urmeze una dintre frumoasele sale căi !

Cosmina Marcela Oltean

II. ARTA TRADUCERII

- continuare din nr. 1 al revistei -

Modalitatea aceasta de a privi traducerea ca pe o operațiune dublă (în care dobândirea semnificației unor cuvinte prin intermediul altor cuvinte nu mai este suficientă) vorbește de îndreptățirea altei demonstrații paradoxale. Dacă cineva, așa, din senin, ne va spune că dragonii de cărămidă smălțuită (numiți sirrușim) de pe portalul lui Isthar de la Babilon sunt, cu mare probabilitate, specii de dinozauri, iar nu monștri imaginari, „îmbinări compozite de membre împrumutate de la patru sau cinci creaturi diferite", vom crede că ne aflăm în fața cine știe cărei născociri jurnalistice.

Semnele lingvistice nu se substituie totalmente obiectelor pe care le denumesc, ele doar trimit la aceste obiecte

Nici vorbă de așa ceva. Faimosul „patruped solzos, cu labele din față de leu, cu labele din spate de vultur, având în plus un cap de șarpe aflat la extremitatea unui gât lung, […] o limbă bifurcată și, deasupra capului […] un corn lung, diverse ornamente cărnoase și chiar o coamă scurtă de cal", trebuie să fie reprezentarea unui animal care a existat. Dacă porticul lui Isthar ar fi fost dezgropat în 1802 și nu în 1902 — afirmă zoologul Willie Ley — dragonul babilonian ar fi fost clasat drept un animal mitologic; dar, pe parcursul secolului al XIX-lea, a fost descoperită imensa familie fosilă a dinozaurilor, din care un grup aparte, ornitopodele, au membrele posterioare de pasăre, asemeni dragonului lui Isthar.

Întreaga muncă a traducătorului are un punct maxim de dificultate, iar acesta constă chiar în încercarea de a forma cititorilor săi o idee despre lucrurile inaccesibile despre care vorbește un text dintr-o limbă străină, care se referă la o cultură adesea străină

Încă din 1918, arheologul Koldewey admitea că, dacă s-ar găsi în natură o ființă asemănătoare acestui dragon, locul ei ar fi în clasa dinozaurilor și că iguanodonul din cretaceul belgian ar fi ruda sa cea mai apropiată.2) Koldewey nu a mers mai departe. Dar Willie Ley a găsit explicația cea mai plauzibilă de până acum în ceea ce privește prezența acestei specii de iguanodon, de ceratozaur, pe zidurile Babilonului: ar fi vorba de un monstru putând atinge vreo zece metri în înălțime, a cărui existență este atestată, încă și astăzi, pretutindeni în perimetrul fluviului Congo. Heuvelmans a oferi și aici, într-un mod amănunțit, succesiunea aproape experimentală a operațiunilor de traducere prin intermediul cărora o reptilă rară din Africa a devenit sirruș-ul babilonian: artiștii care au ridicat portalul lui Isthar au reconstituit dragonul grație relatării călătorilor care îl văzuseră (expedițiile babiloniene în inima Africii sunt atestate).

Modelul este conferit de o descriere lingvistică și tot aceasta servește ca bază a stilizării din care ia naștere monstrul: „Dacă vă îndoiți de justețea acestei apropieri — spune Huevelmans — vă propunem următorul experiment. Cereți cuiva care n-a văzut niciodată o reconstituire a unui dinozaur, unui copil, de exemplu, să vă deseneze un animal care să corespundă imaginii schițate mai sus „dragonului" congolez. Sunt multe șanse ca această persoană să reprezinte o creatură care să fie asemănătoare până la identitate cu sirruș-ul de pe portalul lui Isthar. Într-adevăr, ea va contura mai întâi un patruped având silueta unui animal familiar oarecare (cal, câine, bou sau pisică) și îl va înzestra, după indicațiile dumneavoastră, cu o coadă lungă, precum și cu un cap și un gât de șarpe. În cazul în care ați menționat și niște labe prevăzute cu gheare, fără îndoială că va desena niște extremități de leu sau de pisică. După aceea îi va fixa pe cap ornamentele pe care i le veți indica: micul corn și creasta cu tentacule. În sfârșit, după ce veți fi precizat că este vorba de o reptilă, va acoperi întregul corp cu solzi. Exceptând membrele posterioare, acel desen va reda un sirruș foarte mulțumitor. " Analiza lui Bernard Huevelmans ne face să înțelegem prin ce șir de „traduceri" — lingvistice și apoi grafice — o specie de ceratozaur a devenit dragonul babilonian. Acest șir justifică, în cazul în care îl urmărim în sens invers, posibilitatea de a considera reprezentarea babiloniană ca pe o supoziție la existența ceratozaurului babilonian.

Semnele lingvistice nu se substituie totalmente obiectelor pe care le denumesc, ele doar trimit la aceste obiecte. Trebuie ca cel care vorbește și cel care ascultă — sau autorul și lectorul — să poată face împreună acest traseu de la obiect la semn, de la semn la obiect, pentru ca ei să poată să se înțeleagă. Întreaga muncă a traducătorului are un punct maxim de dificultate, iar acesta constă chiar în încercarea de a forma cititorilor săi o idee despre lucrurile inaccesibile despre care vorbește un text dintr-o limbă străină, care se referă la o cultură adesea străină, fie în parte, fie în totalitate. A sugera populațiilor de la ecuator iarna și zăpada, a explica parabola Bunului Semănător unor populații din deșerturile Noului Mexic, care plantează și supraveghează semințele una câte una, iată niște operațiuni tot atât de savante, tot atât de dificile precum regăsirea megateriului care, fără îndoială, că se ascunde în spatele succarath-ului părintelui Thévet sau a ceratozaurului care foarte probabil că stă în umbra sirruș-ului de pe portalul lui Isthar.

Traducătorul nu trebuie să se mulțumească a fi un bun lingvist, el trebuie să fie și un excelent etnograf: acest fapt întărește cerința ca el să cunoască deplin nu numai limba din care traduce, ci să știe de asemenea totul despre poporul care se servește de această limbă. Atunci el devine un mare scamator, un magician, preotul unei a opta arte.3)

Traducătorul nu trebuie să se mulțumească a fi un bun lingvist, el trebuie să fie și un excelent etnograf

NOTE

1. Heuvelmans, B., Sur la piste des bêtes ignorées [Pe urma animalelor necunoscute], vol. al II-lea, Paris, Ed. Plon, 1955;
2. A se vedea Huevelmans, op.cit., p. 278-291;
3. Acest articol a fost publicat în "Le courrier de l'UNESCO" [Curierul UNESCO], aprilie 1962, p. 24-28.

Selecția textului, traducere și notă bio-bibliografică

prof. Alexandru Ciubîcă
Tîrgu Mureș

TRECERI ŞI NINSORI SUB ORIZONTUL CÂMPIEI

Rodian Drăgoi rămâne un poet exponenţial pentru o anumită determinare genetic-socială a creaţiei, un poet care nu mai aderă prin dominantele specifice la un clar (neo)tradiţionalism, fiind, în acelaşi timp, bine ancorat în oraşul deşertăciunilor, pentru a sugera măcar ironic, simptomele alienării urbane şi ale decepţionismului maşinist. Într-un fel, el surprinde cel mai exact un timbru specific de autor dublu determinat – pe de o parte, de origini rurale, de unde imageria anti-bucolică şi reveria aburoasă a satului minunilor, pe de altă parte, noua identificare prin urbanizarea dramatică în cutiile de chibrituri ale societăţii comunizante – de unde dramatismul reţinut, temperat, estompat de o măcinare discretă, interioară.

Titlul rezultat din asocierea a două concepte pozitive într-un superlativ subînţeles, aureolează o utopie a feericului nupţial, rămasă intactă încă din copilăria rurală. Asocierea dintre două spaţii incompatibile anulează, de fapt, orice descendenţă, obligând poetul să imagineze un spaţiu referenţial fără nicio determinare, un domeniu mişcător al rătăcitorului eliberat de orice fel de constrângeri.

Am putea spune că „trecere” este conceptul-cheie al poeziei lui Rodian Drăgoi, trecere...ca expediţie existenţială a ieşirii din iluziile feerice ale copilăriei şi din lumea geometrică a automatismelor rurale.

Am putea spune că „trecere” este conceptul-cheie al poeziei lui Rodian Drăgoi, trecere de la un spaţiu-referenţial la altul, trecere de la o vârstă poetică la alta, trecerea ca trecere, ca expediţie existenţială a ieşirii din iluziile feerice ale copilăriei şi din lumea geometrică a automatismelor rurale. În acelaşi timp, se conturează şi chipul „rătăcitorului” arhetipal cu identităţi multiple şi ambigue. Poetul a depăşit repede etapa „expresionismului ţărănesc” de care vorbea, în 1984, regretatul Alexandru Condeescu.

Epicentrul genetic odată schimbat, se modifică şi specificul percepţiei lumii, se schimbă şi referinţele şi obsesiile. Înălţimea poeziei emisă de la etajul 9 nu creează o viziune comparabilă cu orizontala sufletească rurală generată de tangenta teluricului. Mirabil rămâne faptul că spiritul sărbătoresc lipseşte (lumina de mireasă), în schimb se concentrează perspectiva pesimistă, decepţionistă ori, mai de grabă, sceptică.

Cuvintele obsesive vin din zona semantică „frig”, îngheţat, ninge aproape pe fiecare pagină şi rămâne subînţeles că „zăpada” rămâne un simbol translucid al purităţii. Chiar dacă muzicalitatea uneori lipseşte, starea incantatorie umple spaţiul conştiinţei dominat de peisaje cu mari zăpezi în care, privind cu atenţie, se zăreşte crescând iarba verde. Există şi texte ritmate şi non-muzicale, un spirit trubaduresc lăsat în plan secund şi chiar un instinct baladesc (nu ştiu de ce) reprimat. Ca în acest superb poem, construit pe afirmaţii incerte şi indeterminări: „Mă-ntorceam târziu acasă/ prin lumină de mireasă/ toată noaptea mă-ntorceam/ toată noaptea n-ajungeam// când eram când nu eram/ prins în hamuri tot trăgeam/ carul greu de lacrimi plin/ ştii că vin şi când nu vin// am ajuns n-aş fi ajuns/ patul podidit de plâns/ şi tu îngropată-n ieri/ mirosea a nicăieri// m-am culcat n-am adormit/ urla-n ceruri un cuţit” (Prin lumină de mireasă)

Această poezie, incontestabil, ocazională susţine toate dominantele specifice ale creaţiei lui Rodian Drăgoi, recognoscibile şi în alte texte, precum „Mazilescu”, Strada Reşiţa”, ori deja celebra „Scrisoare către Dimitrie Stelaru”, deşi autorul nu-şi asumă condiţia poeţilor blestemaţi, fiind, mai de grabă atras de onorabilitatea condiţiei burgheze (cum demonstrează erotica sa pluvioasă şi sarcastică).

Adevărul e că poetul nu mai are amintiri ori sentimente legate de satul de câmpie, pentru că timpul a nivelat relieful trecutului pe orizontala imediatităţii acaparante, nu însă şi sufocantă, cum demonstrează rezistenţa unui spirit ceremonial, nu lipsit de gingăşie şi delicateţe elegiacă, dar care evită fracturarea tragică.

Discursul poetic incantatoriu potenţează rezistenţa faţă de erotismul mitologic: „Peste case şi prin oase/ trec numai femei frumoase// şi pe drum şi pe sub drum/ trec numai femei de fum// peste frunte pe sub pleoapă/ curg numai femei de apă// şi prin visuri şi prin geamuri/ văd numai femei la hamuri// noaptea-i despicată-n două/ numai de femei de rouă// iar în firele-mi din barbă/ dorm numai femei de iarbă ” (Numai femei)

Parafrazând titlul, am spune că, în atmosfera luminiscentă, nupţială, lipseşte, paradoxal, tocmai „mireasa de lumină”, identificarea, fie şi utopică, a obiectului adoraţiei erotice, conturat doar ca element convenţional de adresare şi, fireşte, de comunicare. Perfect caracteristică în zona specifică este o paeticolă gramaticală, mereu reiterată – către – ce convenţionalizează trecerea, spaţiul indeterminat.

În timp ce discutam, paginile s-au umplut de zăpadă (a existat şi un prozator care, la fel, îşi proiecta ficţiunile pe vremea marilor ninsori), prin care hieraticul cuplu aleargă printre nămeţi: „Să ningă pe fluturi să ningă pe case/ să ningă în flaute să ningă în oase// să ningă pe oaspeţi să ningă pe mese/ să ningă-n bătrâne să ningă-n mirese// să ningă sălbatec să ningă-n oglinzi/ sub pielea mea tristă lumânări să aprinzi// să ningă în tine să ningă în mine/ noi două despărţite şi triste coline// să ningă-n străini şi să ningă-ntre fraţi/ să bubuie viaţa-n soldaţi// să ningă pe jocuri să ningă pe arme/ să fie lumină în pruncul ce doarme// să ningă pe haine să ningă sub haine/ să ardă zăpada în marile taine// să ningă să ningă pe Casa Scânteii/ prin aer să fluture mieii/ să ningă în muguri să ningă-n morminte/ să fim sărutaţi de tăcute cuvinte” (Alergând prin ninsoare)

În poemele mai noi, apar şi idei din contextul literar, precum autoreflexivitatea şi autoreaferenţialitatea din orizontul scriptural textualist şi postmodernist, dar autorul, mai degrabă, se disociază ironic, decât aderă la o poetică generalizată.

Aş spune că nici spaţiul genezic, pe care şi-l asumă, nici spiritul tutelar pe care-l recunoaşte (Dimitrie Stelaru) nu devin major-determinante pentru propria sa specificitate. Distincţia sa este „trecerea” interspaţială şi supra temporală, trecerea solitară şi orgolioasă, cu vagă aluzivitate la Ahasverus, rătăcitorul care şi-a descoperit identitatea în nomadismul perpetuu şi indeterminarea teritorială.

Foarte rari sunt poeţii care să se fi bucurat la debut de o primire atât de călduroasă, dacă nu fastuoasă, precum Rodian Drăgoi.

Foarte rari sunt poeţii care să se fi bucurat la debut de o primire atât de călduroasă, dacă nu fastuoasă, precum Rodian Drăgoi. Şi totuşi, Rodian Drăgoi nu s-a supraestimat, nu şi-a sofisticat percepţia propriilor dimensiuni, pentru că, la urma urmei, laudele nu l-au făcut nici celebru şi, mai ales, din păcate, nici prolific.

Aureliu Goci

Foto: Jose Murillo

Comunitate

Din hotărârile Consiliului Local care te-ar putea interesa:

Hot. 161/28 septembrie 2016: privind aprobarea Regulamentului de valorificare a masei lemnoase din proprietatea privată a municipiului Toplița, administrată de Consiliul Local

Hot. 164/28 Septembrie 2016: privind înființarea serviciului public comunitar local de distribuție a gazelor naturale

Agenda culturală

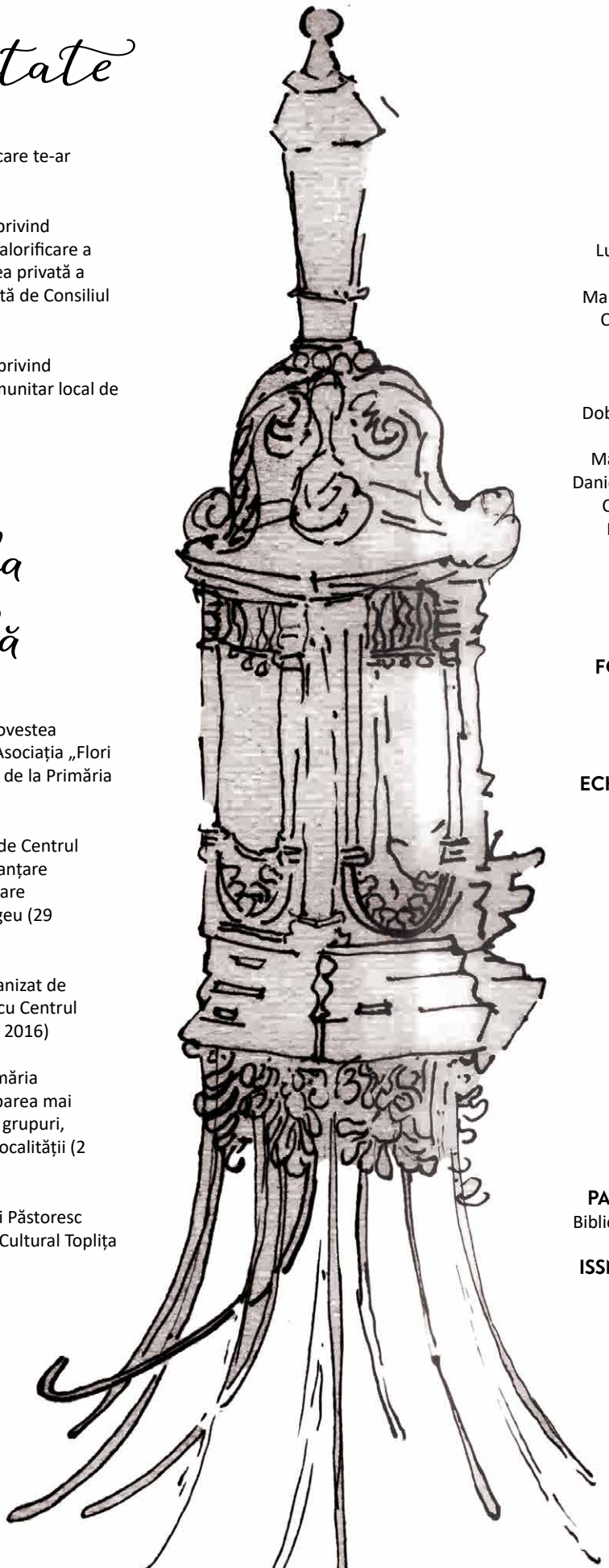
Festival de muzică populară „Povestea Cântecului meu" organizat de Asociația „Flori Topliţene", proiect cu finanțare de la Primăria Toplița (9 septembrie 2016)

Festivalul „Folk You" organizat de Centrul Social Călimănel, proiect cu finanțare din partea Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Călimani Giurgeu (29 septembrie 2016)

Balul de Ziua Pensionarilor organizat de Primăria Toplița în parteneriat cu Centrul Cultural Toplița (30 septembrie 2016)

Ziua Recoltei organizată de Primăria Municipiului Toplița, cu participarea mai multor invitați din localitate, în grupuri, sau individual, dar și din afara localității (2 octombrie 2016)

Festivalul Concurs al Cântecului Păstoresc „Mioriţa" organizat de Centrul Cultural Toplița (20-21 octombrie 2016)

Echipa

CONSILIERI EDITORIALI: Călin Vlasie, Nicolae Băciuț, Lazăr Costel

EDITORI: Macrina Viorica Lazăr, Luminița Csiki, Mihaela Ilisan, Mirela Laczko-Rusu, Ligia Cătinean, Anca-Maria Hângan-Țifrea, Cristina Coșarcă, Cristina Pop-Dobrean, Liliana Matei, Mihaela Nuț

AUTORI: G. Colceriu, Alexandra Dobandi, Rodian Drăgoi, Maria Sturzu, Andreea Șerban, Mihaela Pop, Ana Maria Lăzăroiu, Angi Melania Cristea, Daniel Marian, Iulia Ralia, Regis Roman, Cora Cujbă, Ligia Cătinean, Cosmina Marcela Oltean, Alexandru Ciubîcă, Aureliu Goci

CONCEPȚIE GRAFICĂ: Doriana Negruț

FOTOGRAFII: Manuela Ghenghea, Jose Murillo

ILUSTRAȚII: Zorel Suciu

ECHIPA DE PROIECT: Viorica Lazăr, Doina Țifrea, Aurica Ujică, Aurora Pașcan, Minodora Vîlcan, Adelina Ichim, Costel Cristian Lazăr

INIȚIATORUL PROIECTULUI: Fundația Miron Cristea

REVISTA COFINANȚATĂ DE: Municipiul Toplița și Primăria municipiului Toplița

SPONSOR: Romaqua Group

PARTENERI: Centrul Cultural Toplița, Biblioteca Municipală „George Sbârcea"

ISSN 2537 - 1606, **ISSN-L** 2537 - 1606

EDITURA NICO